

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Leonardi Lessii E Societate Iesv Theologi. In D.
Thomam De Beatitudine. De Actibus Hvmanis. De
Incarnatione Verbi. De Sacramentis Et Censuris.
Prælectiones Theologicae Posthvmæ**

Lessius, Leonardus

Lovanii, 1645

Dvb. 2. Vtrùm veru[m] sit quod habet D. Thomas, Primum esse causam
secundi, & secundum tertij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72898)

nem Magum baptizatum hortatur ad pœnitentiam, non ad memoriam baptismi. Confirmatur; quia in veteri lege memoria Circumcisionis, quæ erat typus Baptismi, non erat remedium peccatorum; sed varia sacrificia, & expiationes: ergo neque nunc memoria Baptismi, sed alia quædam expiatio.

Probatur Tertio, Quia Patres passim docent, hominem post baptismum lapsum multo difficilius reconciliari, quam ante baptismum: Quia scilicet Pœnitentia, quæ reconciliatur post baptismum, requirit magnum dolorem, luctum, lacrymas, ieiunia, orationes, & similes acerbitates peccato respondentes, quibus ipsum veluti ex æquo vindicetur, ut inquit Theodoretus libro 5. De cretorum Diuinorum cap. de Pœnitentia sub finem. Vnde quidam Patres Pœnitentiam vocant *Baptismum Lacrymarum*, quidam *Secundam post naufragium tabulam*: baptismus enim est veluti nauis, quæ facile peruenimus ad salutis portum; sed fracto hoc nauigio per peccata relinquitur nobis Pœnitentia veluti *tabula* quædam, quam apprehendamus, quæ non nisi magno cum labore euadamus interitum animæ. Hanc comparisonem habet Tertullianus lib. de Pœnitentia, & Ambrosius lib. ad Virginem lapsam cap. 8. & Hieronymus epistola ad Demetriadem.

Denique ratio est; Quia non erat consentaneum optimæ gubernationi diuinæ prouidentia, ut illi, qui lumen fidei, & alia multa dona à Deo acceperant, & Dei voluntatem cognoscebant, tam facile reconciliarentur, quam illi, qui nondum talibus beneficijs affecti fuerant; neque diuinam voluntatem cognouerant: iuxta illud Luca 12. v. 47. *Seruus, qui cognouit voluntatem Domini sui, & non fecit, plagis vapulabit multis.*

Sed obiecit Caluinus: Baptismus à Fulgentio lib. de fide ad Petrum cap. 3. vocatur *Sacramentum fidei, & pœnitentia*. Et Marci 1. v. 4. dicitur Ioannes Prædicasse baptismum pœnitentia in remissionem peccatorum.

Respondeo: Baptismus vocatur ibi *Sacramentum Pœnitentia* à Fulgentio, non cuiusuis, sed eius quæ præcedit baptismum, quam Apostoli iubentur prædicare Luca ultimo; & de qua Actorum 2. v. 38. *Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum*: Baptismus enim est signum, illum pœnitere antea factæ vite. Nô est autem *Sacramentum eius Pœnitentia*, quæ post baptismum agitur, de quo nobis est sermo. Ioannes autem prædicabat, baptismum non Christi, sed suum; qui dicebatur *Baptismus pœnitentia in remissionem peccatorum*, quia ad pœnitentiam præparabat, & consequenter ad remissionem peccatorum per pœnitentiam obtinendam.

DVBIVM I.

CIRCA RESPONSIONEM AD TERTIVM.

Verum in hoc Sacramento sint distinguenda illa tria, quæ in alijs plerisque reperiuntur: scilicet, Sacramentum tantum, res tantum, & res & Sacramentum simul.

Respondeo, Non magnoperè id fuisse necessarium, nisi Hugo de S. Victore & Magister id excogitassent, quos secuti sunt Doctores Scholastici: quia nulla auctoritas Scripturæ, Concilio-

rum, aut Patrum ad hoc cogit: Dicit tamen potest; Id, quod est *Sacramentum tantum*, esse actus externos pœnitentis cum verbo absolutionis. Id, quod est *Sacramentum & res simul*, esse pœnitentiã interiorem: hæc enim significatur actibus externis, & etiam ipsa est signum remissionis peccatorum: Ipsa autem remissio est *res tantum*. Ita D. Thomas hoc loco, & alij plerique Doctores.

DVBIVM II.

Verum verum sit, quod habet D. Thomas, Primum esse causam secundi, & secundum tertij?

Ratio dubitandi est: quia Pœnitentia inferior non efficitur ab actibus externis, sed potius est causa eorum, scilicet confessionis, & externi doloris, & satisfactionis: neque sequitur absolutionem, sed ei supponitur tanquam materia vel dispositio.

Caietanus, ut hæc explicet, quædam dicit, quæ non sunt vera. Primum est, Attritionem interdum esse ita perfectam ut cum solo voto Sacramenti fiat contritio, & iustificet. Verum hoc videtur falsum; tum quia attritio nunquam potest fieri contritio, cum obiecto & specie distinguantur; tum quia attritio nunquam potest iustificare; hoc enim soli contritioni conuenit; ut aperte colligitur ex Concilio Tridentino sess. 14. cap. 4.

Alterum est, Attritionem esse interdum imperfectam, sic ut cum voto Sacramenti non iustificet; tamen Sacramentum externum accedens efficere ut fiat contritio; & ita contritionem vltimam esse causam iustificationis: & in hoc casu verum esse quod ait Diuus Thomas. Vbi Caietanus videtur sentire Sacramentum Pœnitentiæ tunc non iustificare, nisi ex attrito faciendo contritum, ac proinde non nisi mediante motu contritionis: quod sine dubio non est verum. Nam non requiritur motus contritionis dum absoluiur, aut immediate post, ut quisque in se experitur, & patet in eo qui absoluitur in amentia. Neque mediante motu contritionis iustificat hoc Sacramentum, quasi primò, & immediate excitet contritionem, & per contritionem iustificet: nam per se & immediate iultitia confert homini dispositio.

Dominicus Soto aliter hæc respondet, Interioriorem Pœnitentiam dupliciter considerari: primò, quatenus est prior naturâ infusione gratiæ; & sic non esse contritionem, sed naturalem dispositionem, quæ non habet rationem meriti: secundò, ut est posterior naturâ, quam gratia quæ infunditur; & tunc habere rationem contritionis, & esse effectum absolutionis, & causam remissionis peccati: Vnde infero (inquit) eadem contritio, ut est effectus Sacramenti, est res; ut autem est causa remissionis peccati, est Sacramentum.

Sed hæc non videntur vera. Primò; quia de ratione contritionis non est, ut sit meritoria remissionis peccati; sed solùm, ut sit dolor de peccato super omnia, quatenus est offensio Dei. Secundò, etiam prius naturâ, quam infunditur gratia, est vera contritio; alioqui dolor iste solùm denominatione extrinseca esset contritio. Tertio; quia contritio, etiam ut est posterior gratiæ, id est, ut consideratur iâ in subiecto grato, non est causa remissionis peccatorum, ut vult Sotus, sed supponit eam; multoque minùs eam meretur.

Respondeo

Baptismus lacrymarum.

Secunda post naufragium tabula.

Obiectio Caluini ex 3. Fulgentio.

Quæstio hæc non adeò necessaria.

10

Caietani expositio retellitur.

11 Reijctur similiter expositio Dom. Soti.

12
Vera dubij
solucio.

Respondeo ergo ad dubium propositum dupliciter. Primo, non esse necessarium, ut id quod est Sacramentum tantum, sit causa eius, quod dicitur res & Sacramentum; sicut etiam id, quod est res & Sacramentum simul, non necessarium est causa eius, quod est res tantum: nam contractus coniugij, est Sacramentum tantum; coniunctio autem Christi & Ecclesie, est res & Sacramentum simul; ut docet Magister dist. 26. & Bonaventura ibidem; & tamen contractus noster non est causa coniunctionis Christi & Ecclesie. Pari ratione Character in tribus Sacramentis, est res & Sacramentum; tamen propriè non est causa eius, quod est res tantum, scilicet gratie.

Secundò responderi potest, Pœnitentiam, præsertim attritionem, dupliciter considerari posse: Primò, quatenus antecedit absolutionem Sacerdotis; & sic pertinere ad id, quod est Sacramentum tantum. Secundò, quatenus est absolutione posterior; & sic est res & Sacramentum simul: nã est effectus Sacramenti, scilicet actionis externæ; & est causa remissionis peccatorum, quæ est res tantum. Est (inquam) effectus Sacramenti, non secundum substantiam suam (nam sic antecedit); sed secundum virtutem Sacramentalè; hanc enim virtutem accipit maxime à formula absolutionis, in qua potissimum est vis Sacramentalis.

ARTICVLVS II.

Vtrum peccata sint propria materia huius Sacramenti?

13
Materia
alia ex
qua, alia
circa quæ,
alia in qua,

Respondeatur Affirmatiuè, esse materiam, sed remotam. Vbi nota, Triplicem esse pœnitentiæ materiam. Prima & essentialis, est materia ex qua ipsa constat; qui sunt actus pœnitentis: Secunda, est materia circa quam, ut peccata post baptismum commissa: circa hæc enim versatur, sicut medicina circa morbos ut expellantur. Tertia, est materia in qua, quæ est ipse pœnitens. Quod patet à simili. Pœnitentia est enim veluti quoddam anima medicamentum: triplex autem est medicamenti materia. Materia ex qua, sunt actus ægroti, & ipsum pharmacum; medicamentum enim duabus veluti partibus constat, nempe excitatione corporis actioneque ipsius naturæ; & pharmaco; in pharmaco tamen videtur esse præcipua vis curationis. Materia circa quam, sunt morbi, ut expellendi: in qua, est ipse æger.

D V B I V M.

Cur in hoc Sacramento non sit aliqua materia externa corporalis; ut aqua, oleum, panis, sicut in alijs Sacramentis?

14
Ratio D.
Thomæ.

Respondet D. Thomas art. 1. ad 1. in illis esse externam materiam, in quibus est excellens effectus; ut in Baptismo, in quo tollitur omnis culpa & pœna: in Confirmatione, vbi datur plenitudo spiritus: in Ordine vbi datur potestas super Christi corpus verum: in extrema Vnctione, vbi præter gratiam quæ datur, etiam reliquæ peccatorum abstergentur. In effectu autè Matrimonij, & Pœnitentiæ non cernitur huiusmodi aliqua excellentia.

15
Alia Ratio.

His adde aliam causam, quæ videtur esse præcipua & primaria: quòd Pœnitentia, & Matrimonium sunt actus suscipientiũ, quos Dominus suã gratiã dignatus est in Sacramenta formare, & perficere superadditã virtute efficaci gratiæ: nam ex se Pœnitentia & Matrimonium erant valdè imperfecta, & parùm ad salutem vtilia. Reliqua verò non sunt actus suscipientium, sed extrinsecus à ministro applicantur: vnde conuenientissimum erat, ut haberent loco materiæ substantiam aliquam sensibilem. Requiritur quidem actus suscipientium in his Sacramentis, nõ tamen ut partes Sacramentorum, sed ut dispositiones & præparationes suscipientium, ut Sacramentum in illis vim habeat.

ARTICVLVS III.

Vtrum hac sit forma huius Sacramenti, Ego te absoluo?

16
Respondeatur, Sufficientem formam huius Sacramenti esse, Ego te absoluo à peccatis tuis. Est communis sententia Doctorum. Et patet ex Concilio Florentino, & ex Tridentino sess. 14. cap. 3. vbi dicitur, Formam huius Sacramenti, in qua præcipue vis sita est, esse, Ego te absoluo; & additur, & cetera: per illud, & cetera, intelligens à peccatis tuis. Vbi

Aduerte, Hæc omnia verba aliquo modo ad essentiam formæ pertinere, scilicet, vel expressè, vel implicite. Ratio est: quia necesse est, omnia illa concipi ad significandum effectũ huius Sacramenti, qui est liberatio à peccatis facta more iudiciali. Expressio tamen pronomini Ego non est absolute necessaria; quia implicite, quantum satis est, continetur in verbo Absoluo. Pari ratione expressio illa, à peccatis tuis, non est necessaria; quia implicite continetur in verbo Absoluo: Non enim potest intelligi, fieri absolutionem ab alijs, quàm à peccatis, quæ pœnitens iam enumerauit, & censuris hæc adiunctis. Vnde expressè ad substantiã huius formæ sufficiunt hæc duo, Absoluo te; ut colligitur ex D. Thoma, & vt Caietanus in Summa V. Absolutio, & alij passim.

17
Notandum tamen est; omnem aliam orationem huic æquiualem sufficere ad essentiam huius Sacramenti; ut, Remitto, vel condono tibi peccata tua. Remittuntur tibi peccata tua. Sis absolutus. Absolutaris. Id enim commune est omnibus Sacramentis, ut orationes idem valentes, idè efficiant. Imò probabile est sufficere: Absoluat te Christus; ut patet ex forma Baptismi Græcorum: nam Christus est principalis minister: & tunc sub intelligeretur persona ministri, scilicet per me; sicut modò sub intelligitur persona Christi, cum dicitur, ego te absoluo: Absoluius enim Christi auctoritate.

18
An, & quo modo, sit bona forma, Absolutus te Christus.

In hoc tamen casu necessarium est, ut tali forma non vtatur merè deprecatoriè, quasi rogans Christum, ut eum absoluat; sic enim non efficeretur Sacramentum: nam reuerà ipse non absolueret. Vnde D. Thomas scripsit quoddam Opusculum contra quemdam, qui dicebat formam debere esse deprecatoriam. Sed debet illa vtì, tamquàm ex auctoritate, intendens absoluere veluti minister sub Christo. Esset enim graue peccatum tali forma vtì, quã Sacramentum redderetur ambiguum: